

Aan het College Financieel Toezicht
t.a.v. de heer drs. G. Bergsma
De Rouvilleweg 39
Alhier

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de ongedateerde balans per 31 december 2008 van het Eilandgebied Bonaire, met een totaalstelling van NAf 85.107.322, en de daarbij behorende toelichtingen gecontroleerd. De jaarrekening waarin deze balans met toelichtingen is opgenomen, is door ons gewaarmerkt en aan deze verklaring gehecht. Op de jaarrekening over het jaar 2007 hebben wij geen accountantscontrole toegepast. Derhalve zijn de in de balans per 31 december 2008 ter vergelijking opgenomen bedragen niet gecontroleerd. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de balans per 31 december 2008 hierna ook wordt aangeduid als “beginbalans 2009”.

Verantwoordelijkheid van het Bestuurscollege

Het Bestuurscollege is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van de overige delen van de jaarrekening beide in overeenstemming met de Comptabiliteitsverordening P.B. 1953 nr. 174 met de wijzigingen daarop en de daaruit voortvloeiende regelgeving. Deze verantwoordelijkheid van het Bestuurscollege omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Op grond van de opdracht van het College Financieel Toezicht van 8 juni 2009, is het onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de beginbalans 2009 op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met de algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten zoals vastgesteld in de Controle- en Overige Standaarden alsook in overeenstemming met de bepalingen van de Verordening Gedragscode van het Koninklijke NIVRA. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen de beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de leiding van de huishouding heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De voor de controle van de jaarrekening van het Eilandgebied Bonaire (verder “het eilandgebied”) geldende goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% van de balanstelling zijnde NAf 851.000. Voor onzekerheden bedraagt de tolerantie 3% van de balanstelling zijnde NAf 2.553.000.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons afkeurend oordeel.

Oordeel betreffende de balans per 31 december 2008

Naar ons oordeel geeft de balans per 31 december 2008 geen getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van het Eilandgebied Bonaire per 31 december 2008 in overeenstemming met de Comptabiliteitsverordening PB 1953 no. 174 met de wijzigingen daarop en de daaruit voortvloeiende regelgeving.

Onderbouwing van het afkeurend oordeel

Fouten in de jaarrekening:

De kwantificeerbare getrouwheidsfouten in de jaarrekening bedragen in totaal circa NAf 117.110.000. Dit komt neer op 138% van de balanstelling. Het foutenbedrag is als volgt verdeeld over de onderstaande posten (bedragen zijn afgerond op NAf 1.000):

1. Materiële vaste activa:
Investerings in materiële vaste activa, die zijn gefinancierd door of door tussenkomst van de leveranciers zijn niet onder de materiële vaste activa opgenomen tot een bedrag van NAf 8.548.000. Daarnaast zijn investeringen in 2008 tot een bedrag van NAf 1.081.000 ten onrechte onder de kosten verantwoord. Rekening houdend met afschrijvingen zijn de materiële vaste activa NAf 7.664.000 te laag verantwoord.
2. Financiële vaste activa:
 - a. Deelnemingen zijn voor NAf 26.000.000 te hoog verantwoord, aangezien geen rekening is gehouden met duurzame waardeverminderingen.
 - b. Leningen aan deelnemingen zijn tot een bedrag van NAf 5.355.000 te hoog verantwoord wegens niet toegepaste waardeverminderingen als gevolg van verwachte oninbaarheid.
3. Vorderingen:
Onder de debiteuren zijn diverse bedragen opgenomen die moeten worden afgewaardeerd danwel afgeboekt. De vorderingen zijn hierdoor tenminste NAf 690.000 te hoog op de balans opgenomen.

4. Rekening-courantsaldi met takken van dienst en bedrijven
Deze vorderingen zijn tot een bedrag van NAf 2.190.000 te hoog opgenomen wegens verwachte oninbaarheid.
5. Voorzieningen
Voor de gevormde voorzieningen tot een bedrag van NAf 11.669.000 is geen enkele onderbouwing aangetroffen.
6. Langlopende schulden
De langlopende schulden zijn voor NAf 12.147.000 te laag op de balans opgenomen nu geen rekening is gehouden met verschuldigde rente over de leningen van het Land de Nederlandse Antillen.
7. Kortlopende schulden
De kortlopende schulden zijn per saldo tot een bedrag van NAf 17.062.000 te laag op de balans opgenomen wegens:

a. Niet opgenomen schuld aan solidariteitsfonds	6.849.000
b. Hogere premieschulden APNA	2.257.000
c. Hogere schulden BZV	5.667.000
d. Te hoog opgenomen "nog te betalen kosten"	-/- 478.000
e. Te hoog opgenomen crediteuren	-/- 57.000
f. Niet opgenomen schulden in verband met aanschaf materiële vaste activa	2.824.000
8. Belastingopbrengsten
De belastingopbrengsten worden in strijd met de experimenteerverordening op kasbasis verantwoord in plaats van het baten en lasten stelsel. Er zijn dan ook geen vorderingen opgenomen voor nog te ontvangen belastingen. De invloed hiervan op het vermogen kon niet door ons worden vastgesteld wegens het ontbreken van voldoende informatie over de vorderingen en de waardering daarvan.
9. Erfpacht
De opbrengsten van erfpacht worden evenmin op basis van het baten en lasten stelsel verantwoord. Er zijn hiervoor geen vorderingen op de balans opgenomen. De invloed hiervan op het vermogen kon niet door ons worden vastgesteld wegens het ontbreken van voldoende informatie over de vorderingen en de waardering daarvan.
10. Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Er heeft geen vermelding plaatsgevonden van:
 - a. de stortingsverplichting in het kapitaal van Bonaire Holding Maatschappij tot een bedrag van NAf 36.760.000;
 - b. de mogelijke verplichting tot nabetaling van licentiekosten voor het gebruik van niet geregistreerde software;
 - c. de verplichting tot doorbetaling van motorrijtuigenbelasting aan Fundashon Fondo pa Kaminda di Bonaire;
 - d. de claim van Bonaire International Airport (BIA) tot vergoeding van Vut-verplichtingen tot een bedrag van NAf 397.000 voor personeel dat door BIA van de voormalige Luchthavendienst is overgenomen.
 De onder deze post genoemde financieringstermijnen wegens financieringscontracten van materiële vaste activa (NAf 2.824.000) dienen niet hier doch onder de schulden te worden verantwoord.

Onzekerheden:

De kwantificeerbare onzekerheden van circa NAf 95.699.000 ten aanzien van de juistheid / volledigheid van diverse jaarrekeningposten zijn als volgt verdeeld over de onderstaande posten (bedragen zijn afgerond op NAf 1.000) De omvang van de afzonderlijke kwantificeerbare onzekerheden overschrijdt eveneens de tolerantie voor een goedkeurende verklaring

1. Materiële vaste activa

Een volledige registratie van de roerende en onroerende goederen die aan het Eilandgebied toebehoren ontbreekt, waardoor de omvang van de materiële vaste activa van het Eilandgebied Bonaire niet kan worden vastgesteld. De omvang van de onzekerheid is niet bekend.

2. Financiële vaste activa

Geen zekerheid over de juistheid van de waardering van enkele deelnemingen in overheidsvennootschappen wegens het ontbreken van gecontroleerde jaarrekeningen. De betreffende deelnemingen zijn per 31 december 2008 opgenomen voor NAf 9.690.000.

3. Vorderingen FINEB

De vordering ad NAf 5.629.000 op Fundashon Finansiamentu di Estudio di Bonaire wordt door haar betwist. Wij hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen over de invorderbaarheid van dit bedrag.

4. Debiteuren

Van de debiteuren op balansdatum staat op 26 maart 2010 nog een bedrag van NAf 1.670.000 open. Wij hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen over de mogelijke invorderbaarheid van dit bedrag.

5. Langlopende schulden

Er bestaat geen specificatie uit welke bedragen het als langlopende schuld opgenomen bedrag (NAf 483.000) wegens waarborgsommen bestaat, noch waarvoor, noch van wie deze ontvangen en aan wie deze verschuldigd zijn, noch onder welke voorwaarden deze bedragen terugbetaald moeten worden.

6. Kortlopende schulden

- a. Wij hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen over de hoogte van de door Nederland verleende kwijtscheldingen uit hoofde van de tekortreeksen en het mogelijk nog bestaan van verplichtingen jegens Nederland.
- b. Wij hebben verschillen geconstateerd in de administraties van APNA en het Eilandgebied Bonaire met betrekking tot pensioen- en Vut-gerechtigden waardoor geen zekerheid bestaat over de hoogte van de betreffende verplichtingen. De premieschulden zijn op de balans opgenomen voor NAf 57.308.000
- c. Het Werkliedenpensioenfonds heeft sinds 2001 alleen voorlopige afrekeningen zonder nadere specificatie gezonden. De hoogte van de schuld aan dit fonds is derhalve onzeker. De premieschuld aan dit fonds is voor NAf 5.765.000 op de balans opgenomen.
- d. Er bestaat geen zekerheid over de hoogte van de op de balans verantwoorde crediteuren door het ontbreken van een adequate registratie van de verplichtingen en door het ontbreken van interne controle op de juistheid van de ontvangen en geboekte facturen over de jaren vóór het jaar 2008 tot een bedrag van circa NAf 4.900.000.

e. Er bestaat geen zekerheid over de juistheid van de onder de kortlopende schulden verantwoorde schulden aan BZV (ziektekosten) ad NAf 4.587.000 en een niet op de balans opgenomen nagekomen post ad NAf 5.667.000 wegens het ontbreken van controleerbare afrekeningen en het ontbreken van interne controle op de juistheid van de ter betaling aangeboden mandaten.


7. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Er bestaat geen zekerheid over de volledigheid van de post “niet uit de balans blijkende verplichtingen” wegens het ontbreken van een adequate registratie van afgegeven garantiestellingen, aansprakelijkheidstellingen en overige verplichtingen.

Curaçao, 11 mei 2010

Stichting Overheidsaccountantsbureau,

Namens deze



drs. R.E. Faneyte RA CFE
Audit Manager



drs. J. Mijnheer RA CFE
Director

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

